

Postać świętego Bartłomieja w herbie powiatu opoczyńskiego i we współczesnej heraldyce słowackiej

Pod koniec marca 2000 roku miałem okazję przebywać w Opocznie, swoim rodzinnym mieście.

W czasie ówczesnego krótkiego pobytu dowiedziałem się od znajomych, że władze odnowionego powiatu opoczyńskiego pracują nad opracowaniem nowego herbu powiatu, który by między innymi uwzględniał historyczne związki z postacią patrona najstarszej opoczyńskiej parafii i królewskiego rodu Piastów, świętego Bartłomieja.

Powyższa sprawa na tyle mnie zaintrygowała i zaciękała, że po powrocie na Słowację postanowiłem podjąć temat, zagłębić się do niego, odnaleźć i zgromadzić odpowiednie materiały. W tym celu, w połowie kwietnia zwróciłem się do najbardziej kompetentnego pod tym względem słowackiego organu – Komisji Heraldycznej przy Ministerstwie Spraw Wewnętrznych Republiki Słowackiej w Bratysławie prosząc o udzielenie potrzebnych informacji o słowackich miastach i miejscowościach w których herbie istnieje postać św. Bartłomieja. Otrzymałem stąd odpowiedź, że herb z postacią świętego posiada północno-słowackie miasto *Čadca* (Žilinský kraj) oraz miejscowości: *Nová Lesná* (okr. Poprad), *Selec* (okr. Trenčín), *Hniezdne* (okr. Stará Lubovňa), *Vrícko* (okr. Martin). Napisałem następnie odpowiednie listy do urzędów gminnych i miejskiego wymienionych miejscowości z prośbą o udostępnienie informacji i przesłanie materiałów o nich oraz używanym herbie. W większości z nich bardzo chętnie i uprzejmie spełniono moją prośbę przekazując cenne materiały, informacje i wskazówki dzięki czemu powstać mógł niniejszy materiał. Niektórzy jednak niestety nie byli zainteresowani własną propagacją i na moją prośbę w ogóle nie odpowiedzieli.

Zgromadzone materiały i wyniki badań udało mi się przedstawić później w publikacji książkowej „Wieści ze Słowacji“, wydanej w 2002 roku w Opocznie dzięki sponsorstwu Urzędu Miasta i Gminy Opoczno.

O to co zawierały wyniki moich własnych dociekań na temat występowania postaci św. Bartłomieja we współczesnych herbach słowackich miejscowości.

Na początek jednak wypada zacząć od postaci samego świętego.

Bartłomiej znany również jako *Natanael*, żył w I wieku naszej ery. Został powołany przez Jezusa Chrystusa między pierwszych dwunastu apostołów. Gdy po zesłaniu Ducha Świętego, apostołowie rozeszli się na wszystkie strony świata głosząc Słowo Boże i rozpowszechniając nową wiarę chrześcijańską, Bartłomiej udał się na Wschód. Przywędrował do Indii i Frygii gdzie głosił Ewangelię. Stąd trafił później do Armenii w której panował król Polimius. Władca miał piękną córkę, opętaną jednak przez złego ducha. Z tego powodu, nieszczęsna dziewczyna musiała spędzać życie uwięziona w okowach tak, aby nie mogła nikomu wyrządzić krzywdę. Gdy o jej nieszczęściu dowiedział się Bartłomiej, zaproponował królowi, że ją wyleczy. Gorąco się nad dziewczyną modlił i wezwał diabła, aby opuścił jej ciało. I stało się tak jak rozkazał. Córka króla powróciła do zdrowia.

Z wdzięczności za to uradowany i szczęśliwy król przyjął z rąk Bartłomieja chrzest wraz z całym swoim dworem. Jego przykład naśladowali obywatele dwunastu miast nad którymi panował.

Wieść o cudzie Bartłomieja, który za sprawą Boga wyleczył królewską córkę, dotarła do pogańskich kapłanów, którzy namówili królewskiego brata, Astiaga, aby apostoła pojmał, uwięził i torturował. Kaci zdzierali Bartłomiejowi za żywą skórę z ciała świętego męczennika i w końcu ukrzyżowali go głową na dół. Taką męczeńską śmierć poniósł jeden z Dwunastu.

Apostoł Bartłomiej na obrazach i ilustracjach przedstawiany jest najczęściej z nożem trzymanym w dłoni i swoją własną, ściągniętą z ciała skórą. Inne z wyobrażeń przedstawiają również scenę w której kaci zdierają z niego skórę.

* * * * *

Powiatowe miasto *Čadca* leży w dolinie rzeki *Kysuca*, u podnóża pogórza *Javorníky* i *Turzovská vrchovina*, w najbardziej na północny zachód wysuniętej części Słowacji, niedaleko granicy z Czechami i Polską. Zamieszkiwane jest obecnie przez ponad 27 tysięcy mieszkańców.

Trwałe osiedlenie terenów obecnego miasta, w porównaniu z pozostałymi regionami Słowacji, nastąpiło stosunkowo późno bo dopiero w końcu XVI w. Z tego okresu pochodzi pierwsza wzmianka o miejscowości chociaż pierwsze ślady pobytu człowieka na tutejszym obszarze wskazują na późny okres epoki kamiennej – eneolit (3 200 – 1900 lat p.n.e.). Prowadził tędy w średniowieczu ważny szlak handlowy „*via magna*” łączący północ z południem Europy.

W końcu XV w. w okolicy późniejszego miasta, pojawiali się koczownicy wołoscy - pasterze, którzy żyli w tymczasowo zakładanych szałasach i kolibach. Kilkadziesiąt lat później Wołosi zajmowali się już karczowaniem lasów, uprawianiem gruntów leśnych. Zakładali pierwsze stałe osady.

Pierwsza znana i wiarygodna wzmianka o istnieniu miejscowości pochodzi z 1565 r., gdy wspomniana jest już jako wioska *Tczaczka* i *Tczatczka* w sporze terytorialnym o węgiersko–śląskie granice.

Ówczesny zatarg pomiędzy leżącymi na Słowacji włościami zamku *Budatín* i *Strečno* oraz *Księstwem Cieszyńskim* wpływał niekorzystnie na rozwój miejscowości. Po 1769 r., *Čadca* dostała się pod zasięg wpływu zamku *Strečno* i pełniła rolę głównego ośrodka dystryktu *Kysuce* będącego majątkiem *M.J.Esterházy*.

Przywilejem wydanym przez austriacką cesarzową Marię Teresę z 9 stycznia 1778 r. miejscowość podniesiona została do rangi miasteczka. Głównym zajęciem jego mieszkańców jednak długo jeszcze pozostawało rolnictwo, hodowla bydła, owiec i drobiu oraz zajęcia rolnicze związane życiem na wsi (wyrąb lasów, flisactwo, furmaństwo, dekarstwo gontowe, wyrób drewnianych naczyń i narzędzi do gospodarstwa, dla rolnictwa). *Čadca* stała się politycznym, administracyjnym, gospodarczym i handlowym ośrodkiem regionu *Kysuce*.

W pierwszej połowie XIX w. nawiedzało jej mieszkańców kilka kataklizmów i nieszczęść (powódź, kilkuletnia susza, zaraza) co doprowadziło do pewnego wyludnienia i migracji części mieszkańców na bogatsze i żyzniejsze obszary południowej Słowacji.

Podczas Wiosny Ludów w Europie w latach 1848–49, miasteczko na kilka dni znajdowało się w centrum rewolucyjnych wydarzeń słowackiego ruchu narodowo–wyzwoleńczego. W dniach 4–7 grudnia 1848 r. urzędowała w nim powstańcza Słowacka Rada Narodowa, kwaterowały oddziały austriackie wojsk cesarskich i słowackich ochotników.

W dniu 6 grudnia 1848, tymczasowe władze słowackie wydały w Czadcy orędzie „*Do narodu słowackiego*” określające program i cele rewolucji. Do ochotniczych szeregów wstąpiło wtedy 30 mieszkańców miasta i okolicy.

Znaczenie miasta wzrosło po 1849 r., gdy utworzony został urząd administracji państwowej co korzystnie również wpłynęło na jego ogólny rozwój. W drugiej połowie XIX w. rozpoczął się częściowy rozwój przemysłu chociaż większość ludności zajmowała się nadal rolnictwem. Po zbudowaniu dwóch tartaków o trakcji parowej (w 1837 i 1889 r.) miasteczko stało się ważnym ośrodkiem regionalnego przemysłu drzewnego i handlu z drewnem. Bardzo korzystne było dla miasta wybudowanie w jego pobliżu linii kolejowej łączącej morawski *Bohumín* (Bogumin) ze słowackim miastem *Koszyce* przez *Žilinę* i później

do *Bratysławy* (1871 r.). Kolej połączyła miasteczko z przemysłowymi okręgami kraju. Wraz z rozwojem miasta nastąpiła zmiana jego panoramy zewnętrznej spowodowana aktywną działalnością budowlaną. Nowe, murowane i piętrowe domy budowane były na obszarze między stacją kolejową i centralną częścią miasta zastępując starą architekturę drewnianą.

W 1904 r. założono w mieście Górnowęgierską (Słowacką) Fabrykę Sukienniczą, która była największym zakładem przemysłowym regionu i zatrudniała prawie jedną piątą ludności miasta i okolicy. Nastąpiła elektryfikacja miasta.

Na progu pierwszej wojny światowej otwarto pierwszą mieszczańską szkołę średnią. Po wojnie, rozpadzie monarchii Austro–Węgierskiej i powstaniu Czecho–Słowacji w mieście rozpoczął się rozwój narodowej kultury i oświaty. Pojawiały się w nim pierwsze, miejscowe i regionalne gazety słowackie.

Ogólnoswiatowy kryzys gospodarczy lat trzydziestych XX wieku niekorzystnie wpłynął też na tutejsze życie, które nie obfitowało zbyt w znaczną ilość okazji do zatrudnienia. Z tego powodu zamknięto fabrykę włókienniczą, tartaki. Pracę straciło wielu robotników dojeżdżających za nią do okręgu przemysłowego pod Ostrawą i Karwiną. Niektórzy zmuszeni byli emigrować „za chlebem” do Ameryki.

W 1923 r. Čadca została siedzibą powiatu.

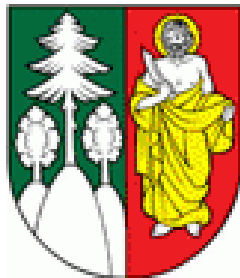
W latach 20–tych i 30–tych zbudowano wiele budynków urzędowych takich jak np. Dom Miejski, Urząd Powiatowy, Palárikov dom, szkołę stopnia podstawowego i średniego, rozbudowano sieć oświetlenia ulicznego.

Po drugiej wojnie światowej nastąpiła rozbudowa centrum miasta. Odnowiono produkcję w fabryce włókienniczej, powstały nowe zakłady przemysłowe, przedsiębiorstwa, osiedla mieszkaniowe. Drewniane chałupy w osadach ustąpić musiały nowoczesnym budynkom murowanym.

Po 1960 r. Čadca stała się najważniejszym ośrodkiem administracyjno–politycznym regionu Kysuce i pozostała nim do dzisiejszego dnia.

Od 1734 r. miasto używało w pieczęci miejskiej symbolu trzech wzgórz i trzech drzew. W 1784 r. jako symbol miasta pojawiła się postać św. Bartłomieja, patrona miejscowego kościoła parafialnego. Obydwa symbole ze starych pieczęci znalazły swoje miejsce na obecnej tarczy herbowej miasta.

Miasto Čadca umieściło postać świętego do kombinowanego herbu, którego tarcza rozdzielona jest podłużnie w środku na dwie jednakowe połowy. Na lewej stronie herbowej w polu o zielonym kolorze są przedstawione trzy srebrne wzgórza z których wyrastają srebrne drzewa. Na dominującym pośrodku wzgórz rośnie wysoki, iglasty świerk. Na bocznych, umieszczonych bardziej z tyłu wzgórzach, rosną drzewa liściaste. Symbolika tej części herbu nawiązuje do położenia i tradycji miasta wyobrażonej na pieczęci z 1734 roku.

Herb miasta Čadca

Prawa strona tarczy herbowej przedstawia srebrną, obnażoną prawie do połowy ciała (do pasa) postać świętego z głową w złotej aureoli na czerwonym polu. W lekko podniesionej prawej ręce trzyma srebrny nóż ze złotą rękojeścią. Postać odziana jest w złoty płaszcz,

którego poły są przewieszzone przez zgięte przedramię lewej ręki. Symbol Bartłomieja miasto używało na pieczęciach w XVIII i XIX wieku (prawdopodobnie od 1784 r.).

Miejscowość *Nová Lesná* (pow.Poprad, woj.Prešov) leży na wysokości 746 m n.p.m. na skraju Popradzkiej kotliny i południowych stoków Tatr Wysokich. Powierzchnię gminy wynoszącą ogólnie 416 ha pokrywają częściowo lasy iglaste z przewagą świerka i sosny oraz skupiska drzew liściastych – wierzb, topoli i brzoź. Niektóre z jej obszarów znajdują się w granicach Tatrzańskiego Parku Narodowego–TANAPu.

Znacznie rozwiniętą miejscowość podgóorską (wodociągi, kanalizacja, sieć gazownicza) zamieszkiwało w 1999 roku na stało 1383 mieszkańców.

Znaleziska i odkrycia archeologiczne wskazują na ślady osiedlenia terenów dzisiejszej miejscowości już w czasach eneolitu i nawet w młodszej epoce brązu. Źródła historyczne wspominają założenie Novej Lesnej w końcu XIII w. (ok.1315 r.) przez pewnego Menharda, z upoważnienie tutejszych właścicieli ziemskich, rodziny Berzeviczy. W tym celu, Menhard otrzymał odpowiedni obszar leśny i założył *Villa Menhardi*. Jego obowiązkiem było sprowadzić i osadzić kolonistów, przydzielić im domy, zatrudnić przy wyrębie lasów za co otrzymał dożywotni tytuł wójta oraz inne przywileje.

W 1318 r. wioska nazywała się *Menartwaldorf*. Jej XIV-wieczne obywatelstwo tworzyli Niemcy i Słowacy. W wieku następnym większość, jeśli nie wszyscy jej mieszkańcy, zmarła prawdopodobnie na skutek zarazy morowej. Być może opuszczono ją też po niszczącym pożarze.

W XVI w. leżała w granicach dóbr zamku Spisz. W trzy wieki później posiadała już słowacką nazwę *Nová Lesná* (niem.Neuwaldorf). Mieszkańcy zajmowali się rolnictwem (uprawa lnu), łowiectwem, furmaństwem i okazjnym handlem po domach.

Dogodne położenie u podnóża Tatr, niedaleko od Popradu i Starego Smokowca stwarza obecnie znakomite warunki do rozwoju ruchu turystycznego. Kwatery prywatne w tutejszych domach rodzinnych i pensjonatach oferują przybyszom prawie 1500 miejsc noclegowych. Dobrze działa założona przez gminę miejscowa agencja turystyczna TATRY z o.o. oraz kilka innych podobnego typu, oferujących oprócz tradycyjnych usług turystycznych wymianę walut, wypożyczanie sprzętu turystycznego do uprawiania sportów letnich i zimowych.

W zimie do dyspozycji dzieci i mniej zaawansowanych narciarzy jest wyciąg narciarski i niewielkie lodowisko.

Miejscowość znana jest z organizowania corocznych, tradycyjnych (od 1995 r.) zawodów sportowych – Memoriału Jána Stilla w biegu górskim na trasie *Nová Lesná–Hrebienok* o długości 9570 m z pokonaniem różnicy wysokości 533 m.

Nová Lesná - herb

Nová Lesná posiada piękny i wyjątkowo ciekawy herb wzorowany na starej pieczęci z 1688 r. Na czerwonym polu tarczy wyobrażona została srebrna postać św. Bartłomieja z brodą (patrona miejscowego kościoła), ze złotą aureolą świętości wokół głowy. W prawej ręce trzyma złoty nóż. Przez zgięte przedramię lewej ręki ma przerzuconą własną skórę.

Inną miejscowością gdzie występuje postać św. Bartłomieja jest *Selec* przy Trenczynie, którego widokówka z herbem przypadkowo znalazła się między materiałami przyniesionymi przez mnie z wystawy i targów turystycznych „Expotour Žilina 2000“.

Na czerwonym tle pola herbowego umieszczona jest srebrna postać świętego. Jego prawa dłoń uniesiona do góry trzyma długi, srebrny nóż ze złotą rękojeścią. Święty opiera się łokciem o spiętą, grubą, złotą księgę (Pismo Święte?) stojącą na srebrnej podstawie (prawdopodobnie bryła budynku kościoła). Spod lewego ramienia wystaje kawałek złotego ramienia krzyża do którego ze spodu jest przywiązany złotym sznurem nadgarstek lewej ręki świętego. Głowę lekko nachyloną w prawą stronę otocza złota gloria. Nogi stojącej postaci świętego skrzyżowane, jak gdyby w tańcu lub ślaniającego się. Całość uzupełnia zielony, nicowany złotem, płaszcz umieszczony z przodu postaci.

Selec - herb

Pierwsza znana pisemna wzmianka o miejscowości *Hniezdne* jako miasteczku pochodzi z 1566 r. gdy wspomina się w związku z nadaniem przez polskiego króla, Zygmunta II Augusta (1520 – 1572) przywileju królewskiego na organizowanie dwóch jarmarków w roku przypadających na imieniny św. Wojciecha (23 kwietnia) i św. Bartłomieja (24 sierpnia) co uważać można za faktyczne przyznanie praw miejskich.

To stare i obecnie niewielkie spiskie miasteczko leżące niedaleko miasta powiatowego Stará Ľubovňa (Lubowla), w latach 1412–1772 znajdowało się wśród grupy szesnastu miast i miasteczek Spisza administrowanych przez Polskę w ramach tzw. Starostwa Spiskiego ze starościńskiej siedziby w Lubowli. Stanowiły one zastaw w zamian za wysoką pożyczkę w srebrze udzieloną przez polskiego króla Władysława Jagiełłę, królowi czeskiemu i węgierskiemu, Zygmuntowi Luksemburskiemu.

Postać apostoła i męczennika chrześcijańskiego, św. Bartłomieja, będącego patronem tutejszego kościoła już w przeszłości występowała na zachowanych pieczęciach miejskich.

Na najstarszej znanej pieczęci miasta pochodzącej z XV w. a spotykanej nawet jeszcze na dokumentach z 1601, 1629 roku oraz w latach późniejszych, święty trzyma w prawicy nóż i przerzuconą zdartą skórę w lewej ręce. Głowa wystaje poza obręb otoku pieczęci o średnicy 30 mm z gotyckim napisem SIGILLUM CIVITATIS.

Od 1618 r. odnotowuje się używanie przez miasteczko 34 mm pieczęci SIGILLUM CIVITATIS KNIESEN, gdzie postać świętego wyobrażona została w podobny sposób – nóż w prawicy i zdarta skóra w lewej ręce.

Na pieczęci z 1662 r. oznaczonej SIGIL. REGII. OPPIDI. GNISNEISE. АИИО o średnicy 40 mm, święty Bartłomiej trzyma nóż w prawicy, w lewej ręce zaś zdartą przez katów skórę. Z obydwóch stron postaci, po jej bokach, na wysokości pasa umieszczone zostały litery *S* i *B* oznaczające *Sanctus Bartholomeus*.

Wykonana w okresie późniejszym, prawdopodobnie w XVIII w. inna pieczęć miejska o średnicy 45 mm z napisem * SIGILLUM * CIVITATIS * KNIESEN wyobrażała postać męczennika trzymającego nóż w prawicy i podtrzymującego płaszcz w lewej. Apostoł stał przy słupie obok którego wisiała zdarta z niego skóra. Litery *S* i *B* umieszczone zostały po obydwóch stronach głowy.

Hniezdne – herb

Na czerwonym polu obecnie używanej tarczy herbowej miejscowości umieszczona została srebrna (biała) postać św. Bartłomieja patrona miejscowości i kościoła parafialnego, odziana w srebrne szaty. Głowę świętego otacza aureola świętości. W prawej ręce św. Bartłomiej trzyma długi, złoty nóż wzniesiony pionowo w górę, lewą ręką przytrzymuje w pasie połę srebrnego płaszcza. Z tyłu, za lewym ramieniem postaci znajduje się srebrna, kilkukondygnacyjna wieża kościelna.

Postać św. Bartłomieja umieszczoną w herbie miejscowości *Vricko* (pow. Martin, woj. Žilina) miałem okazję ujrzeć aż podczas przeglądania wraz z rodzicami, ekspozycji twórczości współczesnej heraldyki słowackiej prezentowanej w jednej z sal zamku w Trenčine (Trenczynie) w dniu 8 lipca 2000. I to niestety tylko w formie czarnobiałej odbitki pieczęci gminnej. Później jednak w jednej ze słowackich publikacji turystycznych natrafiłem przypadkowo na kolorowy herb miejscowości i dlatego mogłem opisać jego wygląd.

Herb miejscowości Vricko

Srebrna postać świętego męczennika przedstawiona jest na niebieskim herbie *Vricka* do wysokości trochę poniżej pasa. Święty ubrany jest w płócienny, zgrzebny habit-koszulę i przepasana w pasie niezbyt grubym sznurem, powrozem. Odkrytą szyję lemuje złoty pasek. Czarna, kędzierzawa głowa apostoła z twarzą zarośniętą czarnymi wąsami i czarną, kędzierzawą brodą otacza złota aureola świętości. Ramiona spuszczone są w dół wzdłuż ciała, zgięte w łokciu i rozłożone w bok, w otwartym, szerokim geście. Lewa ręka posiada rozłożoną, pustą dłoń. Prawa zwiera długi, trochę zakrzywiony, skierowany pionowo w górę, złoty nóż.

Sama miejscowość *Vricko* położona jest w malowniczej okolicy u podnóża gór *Malej Fatry* (*Malej Fatry*). Jej istnienie wzmiankowane jest po raz pierwszy w dokumencie pochodzącym z 1505 roku.

Na zakończenie i uzupełnienie relacji pozwalam sobie opisać nowy herb samorządowego powiatu opoczyńskiego.

Herb powiatu opoczyńskiego nawiązuje do tradycyjnego herbu Ziemi Sandomierskiej i historycznie najstarszego znanego wyobrażenia herbu miasta Opoczno przedstawiającego postać św. Bartłomieja.

Opis herbu Ziemi Sandomierskiej w skład którego przez prawie cztery wieki wchodziła Ziemia Opoczyńska, występuje w wielu zachowanych dokumentach średniowiecznych. Znany jest również z opisu bitwy grunwaldzkiej wybitnego dziejopisarza Jana Długosza (1415-1480) łacińskich *Roczników czyli Kronik sławnego Królestwa Polskiego*, gdzie opisany został przy wyliczaniu zastępów wojennych, chorągwi i znaków oraz rycerzy biorących udział na wyprawie pruskiej czyli przeciwko Zakonu krzyżackiemu. Wspominany Jan Długosz w innym dziele „*INSIGNIA seu CLENODIA REGIS et REGNI POLONIAE*” (wg kodeksu kórnickiego, wydanie: Z. Celichowski, Poznań 1885) herb Ziemi Sandomierskiej opisuje tak:

[Ziemia sandomierska]

Sandomiriensis terra *tercia in ordine, que tres pro prima parte barras glaucas et rubeas portat, in secunda triplicem ordinem stellarum, et quolibet ordine quatuor stellas, in campo celestino defert.*

Herb Ziemi Sandomierskiej

Tarcza historycznego herbu Ziemi Sandomierskiej jest podzielona podłużnie na dwie połowy. W prawej części tarczy (wg zasad heraldycznych) widoczne są trzy srebrne poziome wręby umieszczone na czerwonym polu. W lewej części znajduje się natomiast dziewięć złotych sześcioramienne gwiazd umieszczonych poziomo w trzech rzędach na błękitnym polu. Herb w takiej postaci znany jest opocznianom z nadbudówki attyki w górnej części frontonu tzw. Domu Esterki, budynku znajdującego się przy placu Kościuszki.

Najstarsze znane wyobrażenie herbu miasta Opoczna zawiera postać św. Bartłomieja, który był apostołem i poniósł męczeńską śmierć za Wiarę poprzez obdarcie ze skóry. Święty Bartłomiej znany również pod biblijnym imieniem Natanael, był patronem królewskiego rodu Piastów z którego wywodził się Kazimierz Wielki, król Polski, wielki dobroczyńca i fundator opoczyńskiego kościoła pw. św. Bartłomieja, właściciel dóbr opoczyńskich, który w 1360 roku podniósł Opoczno do rangi królewskiego miasta.

Na zachowanych w Muzeum Narodowym w Krakowie odciskach pieczęci miejskich z lat 1683 – 1778 widoczna jest postać świętego nawiązująca do tradycyjnych średniowiecznych wyobrażeń postaci i męczeńskiej śmierci św. Bartłomieja z szerokim nożem będącym narzędziem jego męki i śmierci lub ze skórą, którą zdarli z niego oprawcy jako atrybutem.

Opisane historyczne herby wykorzystane zostały przy opracowaniu herbu reaktywowanego administracyjnie od 1 stycznia 1999 roku powiatu opoczyńskiego.

Herb powiatu opoczyńskiego

Pole herbu powiatu opoczyńskiego, podobnie jak Ziemi Sandomierskiej, podzielone zostało w słup na dwie jednakowe połowy. Prawa strona tarczy zawiera trzy srebrne (alternatywnie białe) poziome wręby umieszczone na czerwonym tle. Na lewej stronie tarczy, tuż przy jej skraju, znajdują się umieszczone pod sobą trzy spośród znanych z herbu Ziemi Sandomierskiej dziewięciu, złotych (żółtych) sześciopromiennych gwiazd. Miejsce pozostałych sześciu gwiazd zajmuje postać św. Bartłomieja przedstawionego jako srebrnowłosego i srebrnobrodego (siwowłosego i siwobrodego) mężczyznę ubranego do żółtej sukni i czerwonej wierzchniej szaty z głową otoczoną złotą (żółtą) aureolą świętości. Odkryte części ciała (twarz, szyja, ręce, nogi) posiadają karnację naturalną. Przepaska ze sznura i sandały są żółte. Postać trzyma w rękach, jako atrybut, wzniesiony ostrzem w górę szeroki nóż podobny do maczety o srebrnym (białym) ostrzu. Elementy herbu posiadają czarne kontury.

Obecnie używany herb powiatu opoczyńskiego został uchwalony w końcu listopada 2007 r.

Žilina, 19.03.2008